Nr: 254.
Sobota.
D. 25. Paździe:
Rok 1823.

# KURJER WARSZAWSKI

WSPOMNIENIA.
*Opuszczenie Dynamundy przez Szwedów* 1609.

*NOWOŚCI WARSZAWSKIE.*

Jutro przypada doroczna uroczystość Urodzin N: CESARZOWEJ MARJI. Matki naszego Najłaskawszego MONARCHY.

W 3 Numerze *Izydy Polskiej*, który z 3 rycinami wyszedł z druku, ważną wyczytuiemy wiadomość, że Anglja w ro: 1822 zmieniwszy swój Kodex handlowy i prawa morskie względem żeglugi, co zdawało się być wstępem do obalenia systematu zakazowego; istotnie w r:b: zupełną wolność handlu ogłosiła. Na posiedzeniu Izby niższej d, 4go Lipca r:b: odczytano po trzeci raz i przyięto 75, przeciwko 15 głosom, bil dozwalaiący na otworzenie portów Angielskich, dla okrętów wszystkich narodów, a nawet dla takich które płodami obcej ziemi są naładowane, pod warunkiem tylko, ażeby też narody wzaiemie angielskie okręty do równych u siebie praw przypuściły. Ta zmiana niemoże pozostać bez wpływu na handel całego świata, i zaprowadzenie nowego w tej rzeczy porządku. Na iednej z rycin na bardzo dużą skalę zrobionej, iest *wiatrak szkocki*, który ma te szczególne własności, iż bez pomocy obcej siły, sam się wykręca i skrzydła swoie przeciwko wiatru nastawia: żagle oraz u skrzydeł same się zwiiaią i rozwiiaią w miarę potrzeby do pędzenia młyna siły. Ministerjum spraw wewnętrznych Państwa Rossyjskiego rozesłało Gubernatorom prowincjonalnym rysunek z opisem tego młyna dla upowszechnienia iego w Kraiu budowy; opis zaś do Redakcji *Izydy* nadesłał pewien z naszych rodaków podpisany cyfrą W. G, który sam w bliskości *Londynu* kilka takich wiatraków zbudowanych widział. Dla gospodarzy wieiskich bardzo interesuiącym będzie artykuł „*o uprawie i pożytkach bulwy na paszę dla owiec, bydła i koni*". Podług doświadczeń za granicą, a szczególniej w Sląsku czynionych, pożyteczniejszą iest ta roślina od wszystkich dotąd znanych roślin paszystych. Z iednego morga magdeburskiego w dobrej ziemi zbierano po 40 cetnarów liścia na paszę, które bydło, a szczególniej owce, nad wszelką inną przekładaią; a prócz liścia do 70 korcy samej bulwy, czyli główek, i 10 cetnarów suchego przedniego opału, z krzaków, po skoszeniu łodygi pozostałych. Na lichym gruncie zbierano po 17 cet: liścia, a na samych piaskach po 6, do 7 cetn: Na innych rycinach wystawione są: piec pokoiowy wynalazku *Perkinsa*, do ogrzewania i przewietrzenia mieszkań, z znaczną oszczędnością opału; Magiel angielski, iaki iuż w fabryce P. *Ewansa* w Warszawie w tych dniach został wystawiony, i koło wodne wynalazku *Peka*. Jest także opisanie nowej lampy *Parkiera*, która zgoła żadnego cienia nie daie, gdyż olej od spodu za pomocą przycisku powietrza wypycha olej przez rurkę do góry, gdzie w kagańcu knot napawa. z Rozmaitości niektóre artykuły do powszechniejszego użytku posłużyć mogące, udzielimy Czytelnikom naszym w wyiątku. *Sposób zabezpieczenia składów zbożowych i śpiżarń od myszy*. W składach P. *Macdonald* w Sklapa, czyniły myszy wielkie zniszczenia; nareszcie przyszedł ón na myśl, aby w środek i na wierzchu kup zbożowych wetknąć 3 do 4 gałązek *żabiej miętkwi* (*mentha pallustris*); a odtąd to zboże od mysz było nie tkniętem. Powtórzył przeto doświadczenie swoie na składach sernych i innych: a skutek okazał, że gdziekolwiek tę roślinę, czyli zieloną, czyli suchą położył, myszy tam gościć przestały.

Buraki białe zwane (*Beta cicla altissima L*) które podług doniesienia Nru 32 *Gazety Warszawskiej* z d, 25 Lutego r:b: maią być użytecznemi do Kawy dla iej oszczędzenia i polepszenia; znajduią się w Ogrodzie Instytutu Sgo *Kazimierza*, na Tamce Numer 2858, tak roślina iakoteż i nasienie onychże. Ktoby sobie życzył nabyć, raczy się zgłosić do wyż wspomnionego Ogrodu, a przekona się o ich delikatnym smaku i słodyczy.

JP. *Karól* Lilpop przeniósł swój Magazyn *Sreber*, z ulicy Długiej N. 583, pod Ner 608, do Oficyny Pałacu *Kossowskich* obok Mennicy, przy ulicy Bielańskiej. Dostać tam można każdego czasu lub obstalować naczyń srebrnych wszelkiego rodzaiu w najmodniejszym kształcie. Uwiadamia się oraz Lubowników starożytności, że tamże są srebrne naczynia, puchary i: t: p: Staroświeckie od kilkuset lat, misternej i osobliwszej roboty. —

Dziś z rana było zimna stopni 6.

Ne wczorajszym Benefisie, Krzesła wszyskie były zaięte a inne miejsca napełnione wpołowie. Pomiędzy dzisiejszemi Niemieckiemi Autorami Komedji, najbardziej, a może tylko iedynie, podobaią się u nas dzieła Pani *Wejsenturn*, czego i wczoraj pierwszy raz dana na naszej scenie nowa Komedja *Brat w postaci Kochanka czyli nauka zazdrośnym*, była dowodem. Nowa Operetka *Klatka*, mimo gładkiego wiersza

wspiewach; oraz w wielu miejscach przyiemnej Muzyki, zwłaszcza w instrumentowaniu iak najściśblej przyiętą została.

ROZMAITOSCI.

O pobycie N: PANA naszego Najłaskawszego Monarchy w *Czerniowicach* takie wiadomości umieściła Gazeta *Lwowska*. D, 7 b:m: przedstawiono N: Panu wszelkie Władze, Duchowieństwo i Oficerów, przyjmował oraz N. Pan Deputacją złożoną z 3 Multańskich Boiarów, którą zrozkazu Sułtana wysłał Hospodar Multan. D. 9 przedstawiono obu Monarchom kilkanaście osób płci obiej sekty *Lipomanów*, były ubrane w sukniach swietnych narodowych. N. Cesarz Ross: codziennie obiadował u N. Cesarza Austr: który d, 11 przybył powtórnie do *Lwowa* gdzie także przybyli Hrabia *Neselrode* i Jene: *Tatyszew*. Xiąże *Meternich* ieszcze tyle iest słaby iż zmieszkania wychodzić niemoże.— Niedawno w Szkocji umarła znakomita i bardzo maiętna Dama, która była Matką 17 Dzieci, toiest 7 Synów i 10 Córek, wszystkie Dzieci sama karmiła, i żadne z nich nie umarło. w Testamencie przeznaczyła dla Córek większy podział maiątku niż dla Synów, z tym atoli warunkiem, że tak iak ona, same będą karmiły swe dziatki — Gdy w Teatrze w *Munich* wczasie widowiska danego dla Królewicza Pruskiego, pokazały się ogniste Litery F. E. iako początkowe Jmion najiaśniejszych nowożeńców, radośne odezwały się odgłosy tłumnie z gromadzonych widzów, lecz stokrotnie wznowiły się gdy też ogniste litery zbliżyły się ku sobie, i wcieliły się w ieden tylko płomień. — Gdy wiadomość o uwolnieniu Króla Hiszpańskiego doszła do Madrytu, natychmiast cała reiencja pospieszyła do Kościoła w którym uroczyście spiewano *Te Deum*, nakazano dzwonić po wszystkich Kościołach, strzelać z armat 3razy codzień, i przez 3 dni oświecać wszystkie domy. Niewiadomo ieszcze iak reiencja postąpi z uwięzionym *Riego*. — Mówią że *Mina* opuścił *Barcelonę* i wyszedł z niej naczele znacznego oddziału dla połączenia się z korpusami Konstytucjonistów w *Katalonji*. — *Taniec Pszczół*. Może się komu szmiesznie wydać moie twierdzenie ( pisze Unchoch w *Anleitung zur wahren Kenntnisz und zweckmaesigen Behandlug der Bienen* 1823 ) że i Pszczoły czasem się ochoczą. Uważałem to nie raz, i każdy, kto ule szklanne posiada, o tem na własne oczy przekonać się może. Jedna Pszczoła wpada nagle między 3 lub 4 Pszczół spokojnie siedzących, staie na głowie; rozpościera skrzydełka i przez krótką chwilę trzęsie tylną częścią ciała, w górę podniesioną. Znajduiące się koło niej pszczoły czynią toż samo, a nareszcie kręcą się z sobą w półobwodu, to w prawo, to w lewo, pięć do sześciu razy, i czynią formalne rondo. Naraz tancerka oddala się od swoich towarzyszek i udaie się do innych spólnie siedzących pszczół, powtarza toż samo: a one odbywaią z nią taniec, iak tamte. Coby miał znaczyć ten taniec, to może dopiero przyszłe nauczą obserwacje.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

*Gomuliński Benedykt Hra: z Pokrzewnicy. — Domański Nikodem Sędzia z Łęczycy. — Brzostowski Vice Referendarz z Czarnożyc. — Krasińska Ludwika Hra: z Guber: Grodzieńskiej. — Maiewski X. Kanonik z Siedlec. — Accord Józef Oby: z Włodawy. — Zmiiewski Bernard Assesor z Wilna. — Krzesimowski Radca Wo: z Liszewa. — Kałużyński Sekretarz Rad: Sta: z Kielc. — Zachowski Szymon Oby: z G. Grodzieńskiej. — Jagmin Jan Radca z Krasna.* —

DONIESIENIA